

Harlan Coben

Geleende tijd

Proloog

Ik zie mijn vader met die schop.

De tranen lopen over zijn wangen. Een hartverscheurende, schorre snik werkt zich vanuit zijn longen omhoog en komt door zijn mond naar buiten. Hij brengt de schop omhoog en stoot hem in de grond. Het blad dringt in de aarde alsof het zacht men-senvlees is.

Ik ben achttien jaar en dit is mijn duidelijkste herinnering aan mijn vader: aan hem, daar in het bos, met die schop. Hij weet niet dat ik toekijk. Ik sta achter een dikke boom als hij begint te graven. Hij graaft als een bezetene, alsof de grond hem woedend maakt en hij er wraak op wil nemen.

Ik heb mijn vader nog nooit zien huilen, niet toen zijn eigen vader overleed, niet toen mijn moeder vertrok en ons in de steek liet, zelfs niet toen hij het slechte nieuws over mijn zus Camille hoorde. Maar nu huilt hij. Hij huilt zonder gêne. De tranen rollen ongehinderd over zijn wangen. Het gesnik weerklinkt tussen de bomen.

Dit is de eerste keer dat ik hem bespioneer. Op de meeste zaterdagen doet hij alsof hij gaat vissen, maar ik heb dat nooit echt geloofd. Ik denk dat ik altijd heb geweten dat deze plek, deze afschuwelijke plek, zijn echte bestemming was.

Want soms is het ook mijn bestemming.

Ik sta achter de boom en kijk naar hem. Hierna zal ik dat nog acht keer doen. Ik stoor hem niet. Ik laat mezelf niet zien. Ik denk dat hij niet weet dat ik daar sta. Sterker nog, ik weet het zeker. En dan, op een dag, als hij naar zijn auto loopt, kijkt hij me met droge ogen aan en zegt: 'Vandaag niet, Paul. Vandaag ga ik alleen.'

Ik kijk hem na als hij wegrijdt. Het zal de laatste keer zijn dat hij naar het bos gaat.

Achttien jaar later zit ik aan zijn ziekbed en pakt hij mijn hand vast. Hij zit zwaar onder de medicijnen. Zijn handen zijn ruw en eeltig. Hij heeft er zijn hele leven mee gewerkt, ook in zijn jonge jaren, in een land dat niet meer bestaat. Hij is zo'n buitenmens, met

een huid die er ruw en verweerd uitziet, bijna alsof hij zijn eigen schild heeft ontwikkeld. Hij heeft enorm veel pijn geleden, maar tranen zijn er niet geweest.

Hij doet gewoon zijn ogen dicht en houdt vol.

Mijn vader heeft me altijd een veilig gevoel gegeven, zelfs nu doet hij dat nog, ook nu ik volwassen ben en zelf een kind heb. Drie maanden geleden, toen hij nog sterk genoeg was, waren we in een bar. Er brak een knokpartij uit. Mijn vader ging voor me staan, klaar om het op te nemen tegen iedereen die in mijn buurt kwam. Ook toen nog. Zo is hij gewoon.

Ik zit naast zijn bed en kijk naar hem. Ik denk terug aan die keren in het bos. Aan hoe hij stond te graven en daar uiteindelijk mee was opgehouden, ik vermoed omdat mijn moeder bij ons was weggegaan.

‘Paul?’

Mijn vader wordt opeens onrustig.

Ik wil hem smeken nog niet dood te gaan, maar dat zou niet goed zijn. Ik heb het eerder meegemaakt. Het wordt niet beter... voor niemand.

‘Het is oké, pa,’ zeg ik tegen hem. ‘Het komt allemaal goed.’

Hij kalmeert niet. Hij probeert overeind te komen. Ik wil hem helpen, maar hij duwt mijn hand weg. Hij kijkt me diep in de ogen en ik zie helderheid, of misschien is dat een van de dingen die we onszelf wijsmaken als het einde nadert. Een laatste brokje valse hoop.

Er ontsnapt één traantje uit zijn ooghoek. Ik zie het langzaam over zijn wang rollen.

‘Paul,’ zegt mijn vader tegen me, en zijn Russische accent is nog steeds duidelijk hoorbaar, ‘toch moeten we haar vinden.’

‘Dat zullen we ook, pa.’

Hij kijkt me weer aan. Ik knik om hem gerust te stellen. Maar ik geloof niet dat hij gerustgesteld wil worden. Ik denk dat hij, voor de allereerste keer, op mijn gezicht zoekt naar een teken van schuldgevoel.

‘Wist je het?’ vraagt hij, met een stem die nog maar net te horen is.

Ik voel mijn hele lichaam verkrampen, maar ik knipper niet met mijn ogen en wend mijn blik niet af. Ik vraag me af wat hij ziet, wat hij gelooft. Maar ik zal het nooit te weten komen.

Want dan, op dat moment, doet mijn vader zijn ogen dicht en sterft.

1

Drie maanden later

Ik was in de gymzaal van een basisschool en zag hoe mijn zes jaar oude dochter Cara angstige stapjes deed op een evenwichtsbalk die zich amper tien centimeter boven de vloer bevond, maar over nog geen uur zou ik naar het gezicht kijken van iemand die op koelbloedige wijze was vermoord.

Dat zou niemand hoeven te schokken.

In de loop der jaren heb ik geleerd – op de gruwelijkst denkbare manieren – dat de muur tussen leven en dood, tussen oogverblindend mooi en onvoorstelbaar lelijk, tussen het meest onschuldige, feeëriek tafereeltje en een huiveringwekkend bloedbad, flinterdun is. In een seconde breek je erdoorheen. Het ene moment lijkt het leven idyllisch. Je bent op een plek zo sereen als de gymzaal van een basisschool. Je kleine meisje zwaait met haar armen om zich heen. Haar stem klinkt hoog van opwinding. Haar ogen zijn dicht. In haar gezicht zie je dat van haar moeder, die precies zo haar ogen dichtdeed en glimlachte, en dan weet je weer hoe flinterdun die muur in werkelijkheid is.

‘Cope?’

Het was mijn schoonzus Greta. Ik draaide me naar haar om. Greta keek me aan met haar gebruikelijke bezorgde blik. Ik glimlachte erdoorheen.

‘Waar denk je aan?’

Ze wist best waar ik aan dacht. Desondanks loog ik.

‘Aan camcorders,’ zei ik.

‘Wat?’

Alle klapstoelen waren bezet door de andere ouders. Ik stond achterin, met mijn armen over elkaar bij de betonnen muur. Die was beplakt met de schoolregels, naast de deur, posters en van die irritant leuke, inspirerende teksten als: **MAAK MIJ NIET WIJS DAT ‘THE SKY THE LIMIT’ IS ALS ER VOETSTAPPEN OP DE MAAN STAAN.** Er ston-

den kantinetafeltjes met ingeklapte poten. Daar leunde ik tegenaan, en ik voelde de koelte van formica en staal. Gymzalen van basisscholen veranderen niet als we ouder worden. Ze worden alleen kleiner.

Ik gebaarde naar de ouders. 'Er zijn hier meer videocamera's dan kinderen.'

Greta knikte.

'En ze filmen alles. Ik bedoel werkelijk alles. Wat doen ze met al dat materiaal? Gaan ze dat echt van het begin tot het eind terugkijken?'

'Doe jij dat dan niet?'

'Ik baar nog liever een kind.'

Ze glimlachte. 'Nee,' zei ze, 'dat doe jij niet.'

'Oké, dat dan misschien niet, maar zijn we niet allemaal opgegroeid in het MTV-tijdperk? Snelle overgangen, talloze beeldhoeken... Maar alles integraal filmen zoals ze hier doen, om er vervolgens een nietsvermoedende vriend of familielid aan bloot te stellen...'

De deur ging open. Zodra de twee mannen de gymzaal binnenkwamen, wist ik dat ze van de politie waren. Zelfs als ik op dit punt géén redelijke hoeveelheid ervaring had gehad – ik ben de procureur van Essex County, waaronder de gewelddadige stad Newark valt – zou ik het hebben geweten. Soms doen ze het op tv ook wel eens goed. De manier waarop de meeste politiemensen zich kleden, bijvoorbeeld; huisvaders in de groene buitenwijk van Ridgewood kleden zich niet zo. We trekken geen pak aan als we naar onze kinderen komen kijken die aan het gymnastieken zijn. Wij dragen corduroy, of een spijkerbroek, een trui met een V-hals en een T-shirt eronder. Deze twee gasten gingen gekleed in slecht zittende pakken in een tint bruin die me aan oud spaanplaat na een flinke regenbui deed denken.

Ze glimlachten niet. Ze lieten hun blik door de gymzaal gaan. Ik ken de meeste politiemensen in de omgeving, maar deze twee kende ik niet. Dat baarde me zorgen. Er zat iets niet goed. Ik wist dat ik niets gedaan had, natuurlijk, maar desondanks voelde ik die lichte kriebeling van 'ik ben onschuldig maar toch voel ik me schuldig' in mijn maag.

Mijn schoonzus Greta en haar man Bob hebben zelf drie kinderen. Hun jongste dochter, Madison, was zes jaar en zat in dezelfde klas als mijn dochter Cara. Greta en Bob zijn een grote steun voor me geweest. Toen mijn vrouw Jane – Greta's zus – was overleden,

zijn ze in Ridgewood komen wonen. Greta beweert dat ze dat al heel lang van plan waren geweest. Ik heb mijn twijfels. Maar ik ben hun zo dankbaar, dat ik er geen vragen over stel. Ik zou niet weten hoe ik het zonder hen had moeten redden.

Meestal stond ik achterin met een heel stel andere vaders, maar aangezien de gymles overdag was, waren er maar heel weinig. De moeders – afgezien van de ene die me boos over haar videocamera heen aankeek omdat ze mijn negatieve opmerking over kinderen filmen had gehoord – zijn dol op me. Of niet zozeer op mij, maar op mijn geschiedenis. Mijn vrouw is vijf jaar geleden overleden en ik moet alleen mijn dochter grootbrengen. Er zijn meer alleenstaande ouders in de stad, voornamelijk gescheiden moeders, maar ik krijg alle hulp die ik me kan wensen. Als ik vergeet een briefje te schrijven, of mijn dochter te laat ophaal, of haar lunchtrommeltje op het aanrecht laat liggen, springen de andere moeders of iemand van school bij om me te helpen. Ze vinden mijn mannelijke onbeholpenheid blijkbaar vertederend. Wanneer een alleenstaande moeder zoiets doet, is ze onachtzaam en roept ze de toorn van de andere moeders over zich af.

De kinderen waren nog steeds bezig met hun vallen en opstaan, afhankelijk van hoe je het wilde zien. Ik keek naar Cara. Ze was heel geconcentreerd en deed erg haar best, maar ik vermoedde dat ze het gebrek aan coördinatie van haar vader had geërfd. De kinderen werden geholpen door de meisjes van het turnteam van de middelbare school. Die waren laatstejaars, een jaar of zeventien, achttien. Het meisje dat Cara in de gaten hield tijdens haar poging tot een koprol, deed me aan mijn zus denken. Mijn zus, Camille, was gestorven toen ze zo oud was als dit meisje, en de pers had me nooit de kans gegeven dat te vergeten. Maar misschien was dat wel een goede zaak.

Mijn zus zou nu achter in de dertig zijn geweest, minstens even oud als de meeste moeders hier. Vreemd om zo aan haar te denken. Ik zal Camille altijd als tiener voor me zien. Ik kan me geen idee vormen over waar ze nu geweest zou zijn, of waar ze zou móéten zijn, zittend op een van die stoelen, met zo'n zelfingenomen, blijde, bezorgde, 'in de eerste plaats ben ik moeder'-glimlach op haar gezicht, elke beweging van haar kroost vastleggend op video. Ik vraag me af hoe ze er nu uitgezien zou hebben, maar ook dan zie ik de tiener die ze was toen ze stierf.

Nu lijkt het misschien dat ik geobsedeerd word door de dood, maar er is een enorm verschil tussen de moord op mijn zus en het

vroegtijdige overlijden van mijn vrouw. Het eerste sterfgeval, dat van mijn zus, heeft me in de richting van mijn huidige werk en een mogelijke politieke carrière gedirigeerd. Ik kan het onrecht nu in de rechtszaal bestrijden. En dat doe ik. Ik probeer de wereld veiliger te maken, degenen achter de tralies te krijgen die anderen kwaad hebben aangedaan, en andere families iets te geven wat de mijne nooit heeft gehad.

Bij het tweede sterfgeval, dat van mijn vrouw, was ik machteloos en in de war, en wat ik er nu ook aan zou doen, het zou de situatie geen haar beter maken.

Het schoolhoofd plooid haar rijkelijk met lipstick bewerkte lippen in een gemaakt bezorgde glimlach en liep op de twee politiemannen toe. Er ontstond een gesprek, maar geen van beide politiemannen keek haar echt aan. Ik bleef hun ogen in de gaten houden. Toen de grotere politiemann – die ongetwijfeld de leiding had – mij zag, bleef hij me aankijken. Even bewogen we ons geen van beiden. Toen maakte hij een nauwelijks zichtbare hoofdbeweging naar de deur, naar buiten, weg uit deze veilige haven van vallen en opstaan. Ik knikte naar hem, eveneens nauwelijks zichtbaar.

‘Waar ga je naartoe?’ vroeg Greta.

Ik wil niet onaardig zijn, maar Greta was het lelijke zusje. Ze leken wel op elkaar, zij en mijn beeldschone, gestorven bruid. Je kon zien dat ze dezelfde ouders hadden. Maar alles wat uiterlijk voor mijn Jane wel had gewerkt, had dat voor Greta net niet gedaan. Mijn vrouw had een vrij forse neus, die haar gezicht op de een of andere manier sexyer maakte. Greta had ook een vrij forse neus, die... tja... alleen maar vrij fors was. De ogen van mijn vrouw, die ver uit elkaar stonden, hadden haar gezicht een exotische aanblik gegeven. Greta's ver uit elkaar staande ogen gaven haar een soort reptielengezicht.

‘Dat weet ik niet precies,’ zei ik.

‘Zaken?’

‘Zou kunnen.’

Ze keek naar de twee vermeende politiemannen en toen weer naar mij. ‘Ik wilde met Madison bij Friendly's gaan lunchen. Wil je dat ik Cara meeneem?’

‘Ja, heel graag.’

‘Ik kan haar ook van school afhalen.’

Ik knikte. ‘Dat zou geweldig zijn.’

Toen kuste Greta me zachtjes op de wang, iets wat ze zelden doet. Ik liep naar de deur. Flarden gelach van de kinderen golfdeden met me mee. Ik deed de deur open en liep de gang op. De twee politiemann

nen kwamen me achterna. Schoolgangen veranderen ook nooit. Je hoorde er altijd een galm die bijna goed genoeg was voor een spookhuis, een merkwaardige halve stilte, en een vage maar toch duidelijk aanwezige geur die je zowel geruststelde als onrustig maakte.

‘Bent u Paul Copeland?’ vroeg de grotere van de twee.

‘Ja.’

Hij keek zijn kleinere collega aan. Die was breed en gedrongen, en had geen nek. Zijn hoofd had de vorm van een blok beton. Zijn gezicht was grauw getint, wat bijdroeg aan die overeenkomst. Een klas kinderen – groep vier, zo te zien – kwam de hoek om lopen. Allemaal met blozende, opgewonden gezichten. Waarschijnlijk kwamen ze net van de speelplaats. Ze liepen langs ons heen, gevolgd door hun onderwijzeres, die ons een gespannen glimlach toewierp.

‘Misschien kunnen we beter buiten praten,’ zei de grotere politiemans.

Ik haalde mijn schouders op. Ik had geen idee wat ze van me wilden. Ik voelde de bijna slinkse zelfverzekerdheid van iemand die onschuldig was, hoewel ik uit ervaring wist dat ontmoetingen met politiemensen meestal anders uitpakt dan je had verwacht. Dit kon niet gaan over de grote zaak waar ik mee bezig was, die met grote koppen in de kranten stond. Als dat zo was, zouden ze naar kantoor hebben gebeld. Dan zouden ze een sms naar mijn mobiele telefoon of een e-mail naar mijn BlackBerry hebben gestuurd.

Nee, ze waren hier voor iets anders... iets persoonlijks.

Nogmaals, ik wist dat ik niets verkeerd had gedaan. Maar ik had in de loop der jaren allerlei soorten verdachten gezien en wist hoe verschillend ze konden reageren. Dat zal u misschien verbazen. Wanneer de politie bijvoorbeeld een belangrijke verdachte heeft opgepakt, laten ze die vaak urenlang alleen in een verhoorkamer zitten. Je zou denken dat het de schuldigen zijn die tegen de muren op klimmen van spanning en frustratie, maar in het algemeen is het tegendeel waar. Het zijn de onschuldigen die zich het meest nerveus en angstig gedragen. Die hebben geen idee waarom ze daar zijn, of waarvan de politie hen ten onrechte verdenkt. De schuldigen gaan vaak een uurtje slapen.

We kwamen buiten. De felle zon beukte op ons neer. De grotere politiemans knipperde met zijn ogen en schermde die af met zijn hand. Betonblok niet, die gunde zijn omgeving dat genoeg niet.

‘Ik ben inspecteur Tucker York,’ zei de grotere politiemans. Hij haalde zijn penning tevoorschijn en gebaarde naar Betonblok. ‘Dit is rechercheur Don Dillon.’

Ook Dillon haalde zijn penning uit zijn zak. Ze hielden me de leren mapjes voor. Ik weet niet waarom politiemensen dat doen. Hoe moeilijk kan het zijn om die dingen na te maken?

‘Wat kan ik voor jullie doen?’ vroeg ik.

‘Zou u ons kunnen vertellen waar u gisteravond bent geweest?’ vroeg York.

Bij zo’n vraag zouden er alarmbellen in mijn hoofd moeten afgaan. Ik zou hun meteen moeten vertellen wie ik was en dat ik geen vragen zou beantwoorden zonder de aanwezigheid van een advocaat. Maar ik ben zelf jurist. Een verdomd goede jurist. En dat zou de situatie nogal stompzinig maken, zeker wanneer je jezelf vertegenwoordigt. Maar ik ben ook een mens. Wanneer je door de politie wordt benaderd, ook als je zo ervaren bent als ik, wil je meewerken. Aan die aandrang kun je niets doen.

‘Ik was thuis.’

‘Kan iemand dat bevestigen?’

‘Mijn dochter.’

York en Dillon keken achterom naar de school. ‘Een van de meisjes die daar binnen aan het gymmen zijn?’

‘Ja.’

‘Nog iemand anders?’

‘Nee, dat geloof ik niet. Waar gaat dit over?’

York was degene die het woord deed. Hij negeerde mijn vraag. ‘Kent u ene Manolo Santiago?’

‘Nee.’

‘Weet u dat zeker?’

‘Ja, vrij zeker.’

‘Waarom alleen “vrij zeker”?’

‘Weten jullie wie ik ben?’

‘Ja,’ zei York. Hij kuchte in zijn vuist. ‘Wilt u dat we een kniebuinging maken, of uw ring kussen of zoiets?’

‘Dat bedoel ik niet.’

‘Mooi, dan zitten we op dezelfde golflengte.’ Zijn houding beviel me niet, maar ik liet het passeren. ‘Dus, waarom weet u alleen vrij zeker dat u Manolo Santiago niet kent?’

‘Ik bedoel dat de naam me niet bekend voorkomt. Ik geloof niet dat ik hem ken. Maar misschien is hij iemand die ik ooit voor de rechter heb gedaagd, of een getuige in een van mijn zaken, of weet ik veel, misschien heb ik hem tien jaar geleden op een borrel voor fondsenwerving ontmoet.’

York knikte, moedigde me aan door te praten. Dat deed ik niet.

‘Zou u het erg vinden om met ons mee te komen?’

‘Waar naartoe?’

‘Het hoeft niet lang te duren.’

‘Hoeft niet lang te duren,’ herhaalde ik. ‘Dat klinkt niet als een plaatsnaam.’

De twee politiemannen keken elkaar aan. Ik probeerde eruit te zien als iemand die voet bij stuk zou houden.

‘Een man, ene Manolo Santiago, is gisteravond vermoord.’

‘Waar?’

‘Zijn lijk is gevonden in Manhattan. In de omgeving van Washington Heights.’

‘En wat heeft dit met mij te maken?’

‘Wij denken dat u ons misschien kunt helpen.’

‘Helpen? Hoe? Ik heb al gezegd dat ik hem niet ken.’

‘U zei...’ York keek in zijn notitieboekje, maar dat was alleen voor de show, want hij had niets opgeschreven terwijl ik aan het woord was. ‘... dat u er “vrij zeker” van was dat u hem niet kende.’

‘Nou, dan weet ik het zeker, oké? Ik weet het zeker.’

Met een theatrale klap sloeg York zijn notitieboekje dicht. ‘Meneer Santiago kent u wel.’

‘Hoe weet je dat?’

‘Dat laten we u liever zien.’

‘En ik heb liever dat je het me gewoon vertelt.’

‘Meneer Santiago...’ York aarzelde alsof hij zijn volgende woorden heel zorgvuldig uitkoos. ‘... had bepaalde zaken bij zich.’

‘Zaken?’

‘Ja.’

‘Kun je iets duidelijker zijn?’

‘Zaken,’ zei hij, ‘die naar u verwijzen.’

‘Naar mij verwijzen als wat?’

‘Joehoe, meneer de aanklager...’

Dillon – Betonblok – deed eindelijk zijn mond open.

‘Ik ben procureur,’ zei ik.

‘Wat je wilt.’ Hij strekte zijn nek een paar centimeter en wees naar mijn borstkas. ‘Ik begin echt jeuk in mijn reet van jou te krijgen.’

‘Pardon?’

Dillon kwam vlak voor me staan. ‘Zien we er verdomme uit alsof we hier zijn voor een opfriscursus betekenisleer?’

Volgens mij was dat een retorische vraag, maar hij scheen op antwoord te wachten. ‘Nee,’ zei ik ten slotte.